

Vai 14 dienu termiņš izmaiņu reģistrēšanai Uzņēmumu reģistrā ir pietiekams?

Aizvien biežāk nākas saskarties ar jautājumu – vai 14 dienu termiņš, ņemot vērā mūsdienu reālijas (proti, ārvalsts dalībnieku un izpildinstitūciju amatpersonu esamību Latvijas sabiedrībās), būtu uzskatāms par pietiekamu termiņu izmaiņu pieteikšanai komercreģistra iestādē?

Vispārīgs termiņš ziņu pieteikšanai komercreģistra iestādē

Komerclikuma 16. pantā paredzēts, ka „ziņas, uz kuru pamata izdarāmi jauni ieraksti komercreģistrā, kā arī likumā noteiktie dokumenti iesniedzami komercreģistra iestādei 14 dienu laikā no attiecīgā lēmuma pieņemšanas dienas, ja šajā likumā nav noteikts citādi”.

Jāpiebilst, ka pantā norādītais termiņš būtu uzskatāms par vispārīgo jauno ziņu iesniegšanas maksimālo termiņu. Atsevišķos gadījumos Komerclikums ar speciālajām normām paredz arī citus ziņu iesniegšanas termiņus.

Piemēram, saskaņā ar Komerclikuma 205. panta otro daļu paziņojums par SIA pamatkapitāla samazināšanu jāsniedz komercreģistra iestādei nekavējoties (t.i., bez vainojamas kavēšanās), izmaiņas SIA dalībnieku reģistra nodalījumā jāpiesaka trīs darba dienu laikā pēc jaunā nodalījuma parakstīšanas (Komerclikuma 187.¹ panta septītā daļa), pieteikums par SIA pamatkapitāla samazināšanu jāiesniedz sešu mēnešu laikā (Komerclikuma 208. panta trešā daļa).

Vērtējot Komerclikuma 16. panta vēsturisko attīstību, jāsecina, ka noteikums par 14 dienu termiņu ziņu iesniegšanai, visticamāk, tika pārcelts Komerclikumā no 18.05.2006. spēkā zaudējošā likuma „Par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību” 21. panta, kas paredzēja, ka „sabiedrības izpildinstitūcija ne vēlāk kā četrpadsmit dienu laikā pēc statūtu parakstīšanas iesniedz Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā sabiedrības reģistrācijas pieteikumu”.

Skaidra atbilde uz jautājumu – kāpēc likumdevējs ir lēmis par labu 14 dienu termiņam, nevis, piemēram, 20 dienu termiņam – nav atrodama. Taču, Komerclikuma komentāros noteikts, ka „komersanta interesēs ir, lai ieraksts tiek izdarīts pēc iespējas ātrāk pēc notikušajām izmaiņām, jo ieraksts aizsargā komersantu. Ja komersants vilcinās neka-

vējoties iesniegt pieteikumu [...], tad līdz ieraksta izdarīšanai un izsludināšanai attiecībā uz labticīgām trešajām personām darbojas 12. panta noteikumi, kas var nākt par ļaunu komersantam”¹.

Neskatoties uz to, ka minētā panta mērķis kopumā vērsts uz komersanta interešu aizsardzību, aizvien biežāk nākas saskarties ar jautājumu – vai 14 dienu termiņš, ņemot vērā mūsdienu reālijas (proti, ārvalsts dalībnieku un izpildinstitūciju amatpersonu esamību Latvijas sabiedrībās), būtu uzskatāms par pietiekamu termiņu izmaiņu pieteikšanai komercreģistra iestādē?

Antireiderisma grozījumu ietekme uz ziņu reģistrācijas procesu

2013. gada 1. jūlijā stājās spēkā grozījumi Komerclikumā (t.s. antireiderisma grozījumi), kuri citā starpā ieviesa lielāku gadījumu skaitu, kad paraksti uz komercreģistra iestādē iesniegtajiem dokumentiem ir apliecināmi notariāli (alternatīvi – parakstāmi uz vietas Uzņēmumu reģistrā pie valsts notāra vai ar drošu e-parakstu²).

Kopumā dokumentu parakstīšanas un ziņu iesniegšanas komercreģistra iestādei process kļuva komplicētāks, laikietilpīgāks un, jāatzīst, arī dārgāks.

Atgriežoties pie Komerclikuma 16. pantā noteiktā termiņa ievērošanas, jāpiebilst, ka gadījumā, ja kapitālsabiedrības dalībnieki (akcionāri) un izpildinstitūciju locekļi ir Latvijas rezidenti, problēmām savākt nepieciešamos notariāli apliecinātus parakstus nevajadzētu būt. Taču vai šo 14 dienu termiņu objektīvi ir iespējams ievērot, ja kapitālsabiedrībā parādās arī vairāki ārvalsts elementi?

Piemērs

Latvijas SIA ieplānota ārkārtas dalībnieku sapulce, kuras ietvaros, cita starpā, plānots grozīt SIA statūtus, attiecīgi saskaņā ar Komerclikuma

1 Strupiņš A. Komerclikuma komentāri. A daļa. Komercedarbības vispārīgie noteikumi. SIA „A.Strupiņa juridiskais birojs”, 2003., 96–97. lpp.
2 Ierobežota apjoma dēļ šīs publikācijas ietvaros netiks plašāk apskatīts jautājums par dokumentu parakstīšanu ar ārvalstu drošu e-parakstu un ar to saistīto iespējamo problemātiku.

Marija Berdova,
zvērīnātas
advokātes
Regīnas Keišas
palīdzē,
ZAB
COBALT
konsultante

Kopumā dokumentu parakstīšanas un ziņu iesniegšanas komercreģistra iestādei process kļuva komplicētāks, laikietilpīgāks un, jāatzīst, arī dārgāks.

noteikumiem paraksti uz SIA dalībnieku sapulces protokola, kā arī statūtu jaunās redakcijas – apliecināmi notariāli vai arī būtu parakstāmi ar drošu e-parakstu. SIA dalībnieki ir 2 juridiskās personas – no Austrālijas un no Kanādas (kuras 2 likumiskie pārstāvji, ar kopīgām pārstāvības tiesībām, ir Kanādas un Šveices pilsoņi), savukārt SIA valdē ir viens valdes loceklis – Zviedrijas pilsonis.

Secīgi, lai ievērotu Komerclikuma 16. pantā noteikto termiņu, pēc dalībnieku sapulces SIA dokumenti būtu jāizsūta starp trīs kontinentiem, ņemot vērā, ka Komerclikums neparedz, ka dalībnieku sapulces protokols būtu obligāti sastādāms un parakstāms sapulces norises dienā.

Tātad šo 14 dienu laikā jāorganizē 4 vizītes pie notāra (Austrālijā, Kanādā, Šveicē un Zviedrijā), jo Komerclikuma 10. panta noteikumi paredz, ka paraksts uz dokumenta ir apliecināms notariāli. Jānorāda, ka dokumenta parakstīšanas datums var atšķirties no datuma, kad notārs apliecināja šo parakstu – persona var parakstīt dokumentu 1. septembrī, bet paraksta notariālo apliecinājumu saņemt tikai 10. septembrī.

Vai, pastāvot šādiem apstākļiem, būtu reāli izpildīt Latvijas likumdevēja prasības par 14 dienu termiņa ievērošanu? Jautājums ir diskutabls, līdz ar to norādīšu dažus iemeslus, kāpēc konkrētajā gadījumā Komerclikuma 16. pantā noteiktā termiņa neievērošanas risks ir pietiekami augsts:

1) saskaņā ar Dokumentu juridiskā spēka likuma 4. panta ceturto daļu, „ja saskaņā ar tiesību aktu prasībām dokumentā jābūt vairāku personu parakstam, dokuments iegūst juridisku spēku, kad to parakstījušas visas attiecīgās personas”. Šī likuma 5. panta pirmā daļa paredz, ka „personiskais paraksts, kas papīra dokumentā atveidots ar tehniskiem līdzekļiem, nenodrošina dokumenta juridisko spēku.”

Atgriežoties pie iepriekšminētā piemēra, secināms, ka, lai parakstīts dokuments Latvijā iegūtu juridisko spēku, nebūtu pieļaujams, ka katra iesaistītā persona parakstītu dokumenta eksemplāru savā valstī, kuri vēlāk tiktu sašūti vienā dokumentā.

Tāpat nebūtu pieļaujams, ka personiskais paraksts uz dokumenta būtu atveidots ar tehniskiem līdzekļiem. Attiecīgi sagaidāms, ka 14 dienu laikā viens dokuments jāizsūta uz 4 valstīm, jāsavāc nepieciešamie paraksti, šo parakstu notariāli apliecinājumi un tikai tad jānosūta atpakaļ uz Latviju iesniegšanai komercreģistra iestādei;

2) saskaņā ar Dokumentu legalizācijas likuma 10. panta noteikumiem, „lai ārvalstī izsniegtam publiskam dokumentam būtu publiska dokumenta spēks Latvijā, tas ir legalizējams. Īstenojot valsts publisko pārvaldi, valsts pārvaldes [...] iestādes un personas drīkst pieņemt tikai legalizētu ārvalstī izsniegtu publisku dokumentu”. Šī likuma 11. pantā paredzēts, ka, „ja publisks dokuments ir izsniegts ārvalstī, kura ir 1961. gada 5. oktobra Hāgas konvencijas par ārvalstu publisko dokumentu legalizācijas prasības atcelšanu dalībvalsts, dokumentam nepieciešams apliecinājums (*apostille*) atbilstoši šai konvencijai”. Šī likuma 3. panta otrajā daļā paredzēts, ka šo likumu nepiemēro, ja publisks dokuments izdots Eiropas Savienības, Eiropas ekonomiskās zonas valstī vai Šveices Konfederācijā.

Atgriežoties pie iepriekšminētā piemēra, secināms, ka Austrālijā pie publiskā notāra apliecinātiem dokumentiem ir nepieciešams apliecinājums (*apostille*), Kanādā pie publiskā notāra apliecinātiem dokumentiem ir nepieciešama legalizācija šo dokumentu izmantošanai Latvijā, savukārt Zviedrijā un Šveicē pie publiskā notāra apliecinātiem dokumentiem – legalizācijas prasības nepiemērojas. **Tātad 14 dienu laikā ir jānoorganizē ne vien vizīte pie notāra, bet arī šī dokumenta nodošana legalizācijai/apostilizēšanai, kas atsevišķajās jurisdikcijās var ilgt vairākas nedēļas;**

3) saskaņā ar Komerclikuma 9. panta 1.¹ daļu „ārvalstīs izdotus publiskus dokumentus legalizē starptautiskajos līgumos noteiktajā kārtībā un tiem pievieno notariāli apliecinātu tulkojumu latviešu valodā”. Attiecīgi izskatāmajā gadījumā pirms dokumentu iesniegšanas komercreģistra ▶

JURISTA
PADOMS

iestādē SIA būtu jānodrošina visu 4 valstu notāru apliecinājumu tulkojums latviešu valodā, kā arī šo tulkojumu notariāls apliecinājums;

4) saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” 14. panta pirmās daļas 3. un 5. punktu, izskatot iesniegtos dokumentus, Uzņēmumu reģistra valsts notārs pārbauda, „vai dokumentam, kuru reģistrē vai pievieno lietai vai uz kura pamata izdara ierakstu komercreģistrā, ir juridisks spēks, kā arī dokumentā, kuru reģistrē (pievieno lietai) vai uz kura pamata izdara ierakstu komercreģistrā, ietvertu ziņu un noteikumu apjoms un saturs atbilst normatīvajiem aktiem un citiem reģistrācijas lietā esošajiem dokumentiem”.

Uzņēmumu reģistra galvenais valsts notārs 13.06.2014. lēmumā Nr. 1–5/101 atzina, ka „dokumenta juridiskā spēka pārbaude cita starpā sevī ietver Reģistra valsts notāra pienākumu pārbaudīt, vai dokumentus [...] ir parakstījušas kompetentas personas”³. Saskaņā ar tiesu prakses atziņām, „lai dokumentam būtu juridisks spēks, ir jābūt ievērotiem ne tikai izstrādāšanas vai noformēšanas noteikumiem, bet primāri dokumentam jābūt izdotam, ievērojot tiesībspējas un rīcībspējas noteikumus, tādējādi Reģistra kompetencē ir pārliecināties arī par ārvalstu juridiskas personas tiesībspēju un rīcībspēju. [...] Reģistram ir tiesības pieprasīt dokumentus, kas to apliecina.”⁴

Attiecīgi konkrētajā gadījumā būs jāreķinās, ka kopā ar SIA dokumentiem komercreģistra iestādē būtu jāiesniedz arī izziņas no Austrālijas un Kanādas kompetentajām iestādēm, kas apliecinātu likumisko pārstāvju tiesības rīkoties ārvalsts juridiskās personas vārdā. Atsaucoties uz 2. un 3. punktā norādīto, jāņem vērā, ka šādām izziņām jābūt legalizētām atbilstoši Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām, kā arī jānodrošina šo izziņu notariāli apliecināts tulkojums latviešu valodā.

Būtiski piebilst, ka pat gadījumā, ja visu iesauktā ārvalsts juridisko personu pārstāvji dokumentus parakstītu **Latvijā pie notāra vai, izmantojot iespēju to izdarīt Uzņēmumu reģistrā uz vietas, lai iekļautos 14 dienu termiņā, arī tam ir savi tiesiskās un praktiskās dabas šķēršļi.**

Pirmkārt, likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” 4.¹ pantā noteikts, ka „Uzņēmumu reģistra amatpersona apliecina personas parakstu tikai Latvijā reģistrētām fiziskajām personām un tiem juridisko personu pārstāvjiem, kuru pārstāvības tiesības reģistrētas Latvijas publiskajos reģistros”. **Tādējādi, gadījumā ja SIA dalībnieki ir ārvalsts juridiskās personas, paraksta apliecināšana pie Uzņēmumu reģistra amatpersonas nav iespējama.**

Otrkārt, ja dokumentus parakstītu pie zvērināta notāra Latvijā, jāņem vērā, ka saskaņā ar Notariāta likuma 83. panta noteikumiem zvērināts notārs pārbauda notariālā akta dalībnieku identitāti, rīcībspēju un pārstāvības tiesības. Pārstāvības tiesības zvērināts notārs pārbauda pēc viņam iesniegtajiem publiskiem dokumentiem vai ierakstiem Komercreģistrā vai citos publiskos reģistros. Ārvalstu re-

1. DIAGRAMMA

Baltijas valsts Doing Business reitings kategorijā „Ease of doing business” laika periodā 2012.–2016.

ģistriem piemērojams 30 dienu termiņš. Tādējādi pirms vizītes pie zvērināta notāra ārvalsts juridisko personu likumiskajiem pārstāvjiem būtu jāuzrāda zvērinātam notāram aktuālā izziņa no attiecīgās valsts kompetentās iestādes, kas apliecinātu šo personu pārstāvības tiesības, kā arī šo izziņu tulkojums valsts valodā. Turklāt šis izziņas derīguma termiņš nevar pārsniegt 30 dienas.

Tādējādi, aprēķinot vidējās izmaksas (par parakstu notariālu apliecinājumu, dokumentu legalizēšanu, tulkojuma organizēšanu, tulkojuma notariālu apliecinājumu, izziņu pieprasīšanu no ārvalsts komercreģistra iestādēm, kurjera izdevumus, izsūtīt dokumentus starp piecām valstīm) izskatāmajā gadījumā, var pamatoti rasties jautājums – vai tās izmaksas ir attaisnojamas? Vai Latviju var uzskatīt par biznesa videi draudzīgu un ārvalsts investoriem pievilcīgu valsti?

Vērtējot turpmāk norādītās 1. diagrammas datus, secināms, ka starp visām Baltijas valstīm Igaunija pēdējo četru gadu laikā no 85. vietas Pasaules Bankas pētījuma *Doing Business* reitingā par biznesa videi draudzīgāko jurisdikciju 2016. gadā⁵ pakāpusies līdz 79. vietai, Lietuva 2014. gadā⁶ piedzīvoja strauju izrāvienu no 89. vietas uz 80. vietu, taču jau 2015. gadā⁷ savas pozīcijas zaudēja, paliekot vien 87. vietā. Kas attiecas uz Latviju, jāpiebilst, ka augstākā vieta (82. vieta) pasaules valsts reitingā Latvijai bija tikai 2012. gadā⁸, savukārt jau 2013. ga-

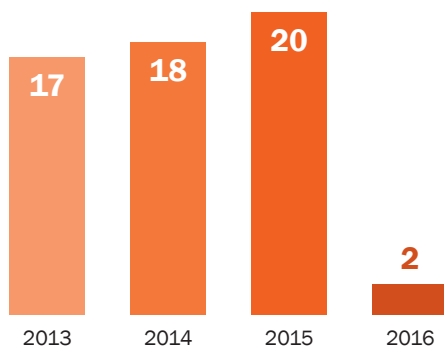
3 Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 13.06.2014. lēmums lietā Nr. 1–5/101. Pieejams: www.ur.gov.lv/gvn.html?a=65&l=2156 (sk. 02.09.2016.)

4 Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 03.08.2012. spriedums lietā Nr. SKA–672/2012; 22.03.2013. spriedums lietā Nr. SKA–198/2013.

5 *Doing Business* apskats 2016. Pieejams: www.doingbusiness.org/~/media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB16-Full-Report.pdf (sk. 02.09.2016.)

2. DIAGRAMMA

Galvenā valsts notāra lēmumu skaits par naudas soda piemērošanu par KCL 16. panta termiņa neievērošanu

dā⁹ Latvija tika ievietota 87. vietā, saglabājot šo pozīciju pēdējos trīs gadus. Nav izslēgts, ka šādi Latvijas reitingi saistīti, tai skaitā ar Komerclikumā ieviestajiem antireiderisma grozījumiem, kuru dēļ ārvalsts investori saskaras ar komplicētu un laikietilpīgu ziņu reģistrēšanas procesu.

Atbildība par termiņa neievērošanu

Lai disciplinētu komersantus, jāņem vērā, ka ziņu iesniegšanas termiņa neievērošana var būt pamatu atbildībai, kas paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā (turpmāk – LAPK). LAPK 166.³ pants paredz, ka par normatīvajos aktos noteikto ziņu vai dokumentu neiesniegšanu Uzņēmumu reģistram normatīvajos aktos noteiktajā termiņā – izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu no 70 līdz 430 eiro. Savukārt par tādiem pašiem pārkāpumiem, ja tie tiek izdarīti atkārtoti gada laikā pēc administratīvā soda uzlikšanu, uzliek naudas sodu no 210 līdz 700 eiro.

Tādējādi, ja komersants gala rezultātā no visām iesaistītajām personām savācis nepieciešamos notariāli apliecinātus parakstus, nodrošinājis dokumentu legalizēšanu, dokumentu tulkošanu latviešu valodā un to tulkojumu notariālu apliecinājumu, taču ir nokavējis termiņu, kurā ziņas jāpiesaka reģistrācijai komercreģistra iestādē, būtu jāreķinās, ka pastāv risks, ka Uzņēmumu reģistrs var uzlikt naudas sodu par šī termiņa neievērošanu.

Uzņēmumu reģistra prakse naudas sodu piemērošanā par termiņa neievērošanu

Saskaņā ar 2. diagrammā norādīto informāciju līdz 02.09.2016., Uzņēmumu reģistra galvenais valsts notārs pēdējo 4 gadu laikā¹⁰, izskatot komersantu sūdzības par piemēroto naudas sodu par savlaicīgu ziņu sniegšanas termiņa neievērošanu, **tikai 2 no 57 gadījumiem pieņēma lēmumu par valsts notāra lēmuma atcelšanu par naudas soda piemērošanu, atstājot pārējos lēmumus negrozītus.**

Vērtējot apstrīdētos Uzņēmumu reģistra valsts notāra lēmumus, jānorāda, ka minimālais sods, kas

tika piemērots par Komerclikuma 16. pantā norādītā termiņa neievērošanu izskatītajā laika periodā, ir 126 eiro, savukārt maksimālais – 290 eiro. Savukārt pārsniegtais ziņu iesniegšanas termiņš svārstās no 1 mēneša līdz pat 67 mēnešiem.

LAPK 166.³ pantā paredzēto brīdinājumu vai minimālo naudas sodu saskaņā ar Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra atziņām varētu piemērot tikai gadījumā, ja dokumentu iesniegšanas termiņš ir pārsniegts par dažām dienām. Tādējādi, ja sabiedrība kavē dokumentu iesniegšanu par vairākiem mēnešiem, būtu jāreķinās, ka piemērotais naudas sods var sasniegt maksimālo apmēru.

Vērtējot Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra lēmumus, jānorāda, ka Uzņēmumu reģistrs ir konsekvents naudas sodu piemērošanā, nosakot, ka ziņu un dokumentu neiesniegšana laikus traucē reģistram nodrošināt normatīvajos aktos noteikto ziņu publisku ticamību un pieejamību. Likumdevējs ir noteicis šo termiņu, ievērojot arī apstākli, ka SIA dalībnieki atrodas ne tikai Latvijā, bet arī ārvalstīs, kā arī likumdevējs ir apzinājis iesniedzamo dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas prasības, tādējādi likumdevējs ir uzskatījis likumā noteikto termiņu par pietiekamu, lai veiktu nepieciešamās darbības, kas saistītas ar dokumentu sagatavošanu un iesniegšanu komercreģistra iestādē.

Turklāt jānorāda, ka par attaisnojošiem apstākļiem, kas ļautu komersantam izvairīties no administratīvās atbildības par izdarīto pārkāpumu, nav uzskatāmi:

- komersanta noslogotība/aizņemtība, sarežģīts finansiālais stāvoklis;
- apstākļi, ka pārkāpums izdarīts neapzināti, nav nodarīti zaudējumi sabiedrībai un/vai tās dalībniekiem;
- apstākļi, ka sabiedrībai nebija zināms, ka valdes loceklis ilgstoši nebūs Latvijā un nevarēs parakstīt iesniedzamos dokumentus;
- apstākļi, ka Uzņēmumu reģistrā bija rindas uz paraksta apliecināšanu;
- apstākļi, ka dokumentu pārsūtīšana, tulkošana un iesniegšana aizņēma diezgan ilgu laiku.

Neskatoties uz Uzņēmumu reģistra Galvenā valsts notāra atziņām, kurās atzīts, ka 14 dienu termiņš uzskatāms par pietiekamu, lai veiktu visas nepieciešamās darbības, jāatzīst, ka šāds secinājums neatbilst mūsdienu tendencēm, it īpaši gadījumā, ja SIA parādās vairāki ārvalsts elementi – dalībnieki, izpildinstitūciju locekļi.

Vai nebūtu īstais laiks likumdevējam pārskatīt ziņu iesniegšanas maksimālo termiņu attiecībā uz sabiedrībām, kuru dalībnieku sastāvā ir ārvalsts juridiskās personas un kuru valde sastāv no Latvijas nerezidentiem, palielinot šo termiņu līdz 21 dienai? Vai, galu galā, nebūtu jāatbrīvo ES/EEZ valstu un Šveices Konfederācijas juridiskās personas no prasībām iesniegt izziņas par ārvalsts juridisko personu pārstāvju tiesībspēju, nodrošinot komercreģistra iestādei iespēju pašiem tiešsaistes režīmā pārliecināties par datu atbilstību? **B | P**

6 *Doing Business* apskats 2014. Pieejams:

www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB14-Full-Report.pdf (sk. 02.09.2016.)

7 *Doing Business* apskats 2015. Pieejams:

www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB15-Full-Report.pdf (sk. 02.09.2016.)

8 *Doing Business* apskats 2012. Pieejams:

www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB12-FullReport.pdf (sk. 02.09.2016.)

9 *Doing Business* apskats 2013. Pieejams:

www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB13-full-report.pdf (sk. 02.09.2016.)

10 Jāpiebilst, ka apskatītajā statistikā ietilpst tikai apstrīdētie lēmumi, informāciju par to, cik Uzņēmumu reģistrs kopumā pieņēma lēmumus par naudas soda piemērošanu, kuri netika apstrīdēti, objektīvu apstākļu dēļ neizdevās iegūt.

Materiāls tapis sadarbībā ar

C O B A L T